

Angelológia

Zjavené učenie o anjeloch

František Dancák

František Dancák

ANGELOLOGIA
Zjavené učenie o anjeloch

2021

Angelológia – Zjavené učenie o anjeloch

Druhé upravené vydanie

© Sven Dancak

Autor:

PaedDr. František Dancák

Vydal:

FILOKALIA

Návrh obálky a grafická úprava:

Štefan Kerul'-Kmec ml.

ISBN 978-80-8233-005-5

Na pamiatku **o. Františka Dancáka**
vydala rodina o. Štefana Kerul'-Kmeca

Použité skratky a značky

DS - H. Denzinger – A. Schönmetzer, Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum. Freiburg Br. 1965

hebr. - hebrejsky, z hebrejčiny

gr. - grécky, z gréčtiny

GS - Gaudium et spes (konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu)

In. - v

kán. - kánon

KKC - Katechizmus Katolíckej cirkvi, Trnava, 1998

kol. - kolektív

LG - Lumen gentium (konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu)

napr. - napríklad

porov. - porovnaj

pr. Kr. - pred Kristom

r. - rok, roku

str. - strana

SÚSCM - Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, Rím

SSV - Spolok svätého Vojtecha, Trnava

sv. - svätý

j. - to jest

t. zn. - to znamená

ÚVOD

„Apoštolské vyznanie viery vyznáva, že Boh je «Stvoriteľ neba i zeme», a Nicejsko-carhradské vyznanie viery vysvetľuje: «... sveta viditeľného i neviditeľného» (KKC 325). Pod neviditeľným svetom sa myslia duchovné bytosti, ktoré *obklopujú Boha* (porov.: KKC 326).

Sväté písmo a Tradícia ich nazýva *anjelmi*. Sú takpovediac neviditeľnými sprievodcami a strážcami ľudských túžob a nádejí.

Sväté písmo sa zmieňuje o anjeloch v spojení s dejinami človeka a jeho spásy. Hovorí skôr o pôsobení týchto duchov ako o ich prirodzenosti.

Okrem svedectva Svätého písma je dôležité svedectvo liturgie. Anjeli sa tu neobjavujú iba akoby na okraji, majú svoje miesto v jadre eucharistickej slávnosti.¹ Na základe svedectiev Svätého písma, tradície a liturgie učiteľský úrad Cirkvi niekoľkokrát úradne potvrdil jestvovanie anjelov (porov.: DS 455; 457; 800; 3002).

Vzťah teológov k problému existencie anjelov, ich prirodzenosti a úlohy v oblasti dobra alebo zla, podliehal v dejinách zmenám. V kresťanskom staroveku sa verilo v existenciu dobrých a zlých anjelov. Hovorilo sa o ich hierarchiách. Až stredovekí teológovia tvorili systematické a prenikavé traktáty, v ktorých sa hovorilo o činnosti rozumu a vôle anjelov.

Zmienky o anjeloch vyvolávajú dnes mnohé námietky. Je nesporné, že Sväté písmo často používa mytologické rečové prostriedky a pred-

---

1 Vo východnej cirkvi v Liturgii sv. Jána Zlatoústeho sa kňaz modlí: „[...] *Veľbíme ťa aj za túto službu, ktorú si sa rozhodol prijať z našich rúk, hoci ťa obklopujú tisíce archanjelov a desaťtisíce anjelov, šestorokrídli, mnohoolí a na peruťiach sa vznášajúci cherubíni a serafíni.*“ Potom nahlas zvolá: „*Vítaznú pieseň spievajú, prespevujú, jasajú a volajú.*“ *Lud na to spieva:* „*Svätý, svätý, svätý Pán zástupov, plné sú nebesia i zem tvojej slávy, hosanna na výsostiach! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom, hosanna na výsostiach!*“ Následne sa kňaz modlí: „*S týmito blaženými mocnosťami, láskavý Vládca, aj my spievame a voláme: Svätý si a presvätý...*“ – Porov.: *Svätá božská liturgia nášho otca svätého Jána Zlatoústeho*. Prešov : Spolok biskupa P. P. Gojdiča, 1998, s. 51-52.

stavy tej-ktorej epochy, kedykoľvek o nich hovorí. A nesporné je aj to, že predstavy o anjeloch sa v priebehu storočí vyvíjali.

Kresťanská ľudová zbožnosť a často i umelecká tvorba urobila z nich figúrky pre deti.

Romano Guardini vo svojom diele *Anjeli v Danteho Božskej komédii* výrazne poukazuje na to, že v chápaní a predstave anjelov sa novodobé ľudstvo ďaleko odchýlilo od správnej cesty. Podoba anjela prešla od čias stredoveku istým „sentimentálnym“ degradovaním. Kto chce chápať, akí vlastne anjeli sú a aké je ich postavenie v kresťanskej existencii, ten musí zabudnúť temer všetko, čo umenie posledných piatich až desiatich storočí vyprodukovalo – o výrobkoch takzvanej zbožnosti už ani nehovoriac – a musí sa najprv poučiť zo Starého zákona.²

V biblickom zjavení anjel nie je dojmavou obrázkovou postavou, ktorá chráni dieťa pred pádom z mosta alebo pred uhryznutím hada. Anjel je prvé Božie stvorenie. Jediným obsahom jeho života je Boh. Jeho bytie spolupôsobí na vytváraní božského života láskou, pohľadom na Boha, chválou Boha a službou Bohu. Žije ako bytosť plne oddaná Bohu a plná Boha. Rozhodnutie na túto úlohu urobil anjel už pri svojom vzniku.³

Zaoberať sa anjelmi vážne je i preto ťažké, lebo sa dostávame na hranice výrazových možností. Uvedomovali si to už veľkí cirkevní učitelia. Preto treba byť opatrní so špekuláciami o počte, druhu, rozdieloch a usporiadaní (chórov) anjelov.

Dnes prevláda sklon opierať sa viacej o Sväté písmo a vyhýbať sa čisto špekulatívnym riešeniam. Zjavené učenie o anjeloch takto slúži k objasneniu pravdy, že „anjeli sú duchovné stvorenia neprestajne oslavujúce Boha a slúžiace jeho spasiteľným plánom, ktoré má s inými stvoreniami: «Anjeli spolupracujú na všetkom, čo je pre nás dobré»“ (KKC 350).

2 Porov. BOROS, L.: *Vykúpené bytie*. Trnava : Dobrá kniha, 2001, s. 112.

3 Porov. BOROS, L.: *Vykúpené bytie*, Trnava : Dobrá kniha, 2001, s. 113.

Sväté písmo nehovorí všetko, čo by sme radi vedeli o anjeloch. Pôvod a funkcia duchovného sveta bude vždy zahalená tajomstvom. Napriek tomu nám hovorí to, čo o nich potrebujeme vedieť. Anjeli – tak dobrí ako aj zlí (démoni) existujú – a to je dôvod, aby sme sa touto témou zaoberali.

1 EXISTENCIA, PÔVOD A POČET ANJELOV

1.1 Terminológia anjela

Slovo „anjel“ pochádza z gréckeho slova angelos, čo znamená posol; z latinského slova angelus (poslaný). Je to preklad hebrejského slova malak, ktoré prvotne znamenalo činnosť posielania niekoho a potom aj konkrétnu bytosť (posol, nuncius).

Sv. Augustín hovorí, že slovo „anjel... je názov služby, nie prirodzenosti. Ak sa pýtaš na meno tejto prirodzenosti, je to duch; ak sa pýtaš na službu, je to anjel: podľa toho, čím je, je duch; podľa toho, čo koná, je anjel“ (KKC 329).

„Anjeli sú celou svojou bytosťou Boží služobníci a poslovia. Keďže «ustavične hľadajú na tvár... Otca, ktorý je na nebesiach» (Mt 18, 10), počúvajú na jeho slová a plnia jeho príkazy“ (KKC 330). Svedčí o tom Sväté písmo, ktoré o anjeloch používa rozličné názvy ako: *Jahveho anjel* (Gn 16, 7-14; Ex 3, 2-6); *Anjel Pána* (Mt 1, 20; 24; Lk 1, 11; Sk 5, 19); *Boží synovia* (Gn 6, 2; Jób 1, 6; 2, 1; Ž 29, 1); *Boží anjeli* (Gn 28, 12; Lk 12, 8-9; Jn 1, 51); *sluhovia* (Jób 4, 18); *svätí* (Jób 5, 1; Ž 89, 6; Mk 8, 38; Ef 1, 18); *bytosti plné moci* (Ž 103, 20); *chvály* (2 Pt 2, 10); *nebeské vojsko* (Joz 5, 14).⁴

Slovo „anjel“ v bežnom užívaní sa používa o dobrom anjelovi. V teologickom význame sa slovo „anjel“ používa pre dobrých anjelov, tiež pre zlých anjelov (démonov). Vo Svätom písme sa „anjelmi“ (poslami) nazývajú nielen duchovné bytosti, ale aj tí, ktorí dostali od Boha poslanie, napríklad starozákonný kňaz (Mal 2, 7), sv. Ján Krstiteľ (Mt 11, 10).⁵

---

4 Porov.: SLODIČKA, A.: Theologia Dogmatica Catholica. Theologia Creationis II. (De angelis). Prešov : Petra, 2004, s. 3.

5 Porov.: PAP, S.: Naša vira. Rim : Vydannja JUH, 1990, s. 226.

1.2 Existencia a pôvod anjelov

Takmer všetky národy a všetky kultúry verili viac alebo menej v existenciu anjelských bytostí. Starí Egypťania zhotovovali prepychové hrobky pre svojich mŕtvych a urobili ich nedotknuteľnými, aby tam umožnili prebývať anjelom v priebehu stáročí. Podľa učiteľov islamu každého človeka sprevádzajú najmenej dvaja anjeli. Jeden zaznamenáva dobré skutky, druhý zlé. V skutočnosti dávno pred Mohamedom a bez vzťahu so Svätým písmom viaceré náboženstvá učili o jestvovaní anjelov. Nás však zaujíma čo hovorí o tom Sväté písmo, ktoré pokladáme za zvrchovanú autoritu v tejto otázke.⁶

Skôr, než boli stvorení ľudia, Boh stvoril krásny a rozmanitý svet, ktorý ich mal prijať. Preto pokiaľ ide o stvorenie anjelov, všetky dôvody, ktoré uvádza Sväté písmo, nasvedčujú, že ešte pred stvorením hmotného sveta tu bol rozsiahly svet duchovných bytostí. Nevieme však, kedy boli stvorené. Veríme, že existovali skôr, než bolo stvorené všetko, čo vidíme, a že existujú aj dnes. Vidieť to zo slov, ktoré Boh povedal Jóbovi: „*Keď som zem zakladal, kde si vtedy bol, nože mi to povedz, akže pravdu máš! Vieš ty, kto jej vtedy určil rozmery, kto to obvinul ju stáby povrázkom? Do čoho jej stĺpy zapustené sú a kto položil jej kameň uholný, keď si ranné hviezdy zborom spievali a Boží synovia všetci plesali?*“ (Jób 38, 4-7).

Anjeli teda existujú a ich existencia je pravdou viery (porov.: KKC 328). Existencia anjelov je istota viery; patrí k jej živému organizmu; a rovnako ako všetky pravdy viery, aj vedomosť o čisto duchovných Božích tvoroch je pre nás pomocou v živote. Svedčí o tom predovšetkým Sväté písmo.

---

6 Porov.: GRAHAM, B.: *Anjeli – tajomní Boží služobníci*. Bratislava : Mezdinárrodná biblická spoločnosť – Slovensko, 1996, s. 30.

Svedectvo Písma je také jasné,⁷aká jasná je jednomyselnosť Tradície. „Boh je obklopený osobnými stvoreniami, ktoré sa odlišujú od ľudí. No Cirkev svojimi dogmatickými výpoveďami o anjeloch bola veľmi zdržanlivá a obmedzila sa na konštatovaní, že existujú a že sú stvorení (Nicejský koncil 325; Štvrtý lateránsky koncil 1215).“⁸

Prvý Nicejský koncil (325) vyhlásil: „Veríme v jedného Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa všetkých viditeľných a neviditeľných vecí...“ (KKC 328).

Štvrtý lateránsky koncil (1215) tvrdí, že Boh „na počiatku času stvoril z ničoho zároveň obidve stvorenia, duchovné i telesné, totiž anjelské a pozemské“ (DS 800).

Učenie tohto koncilu o stvorení je väčšinou prevzaté Prvým vatikánskym koncilom (1870): „Tento jedine pravý Boh stvoril zo svojej dobroty a všemohúcou silou... na začiatku času rovnakým spôsobom obidva poriadky stvorenia, duchovný a hmotný, t. j. anjelský a pozemský...“ (DS 3002).

Z dogmy o stvorení vysvitá, že anjeli boli stvorení „na začiatku času“, teda majú začiatok, počítaný od okamihu, v ktorom – z Božej stvoriteľskej vôle – dostali jestvovanie.

Stvorenie anjelov dosvedčuje Sväté písmo nepriamo slovami:

„*Lebo za šesť dní Pán utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich...*“ (Ex 20, 11).

Priamo:

„*V ňom bolo stvorené všetko na nebi a na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny aj panstvá, kniežatstvá aj mocnosti*“ (Kol 1, 16). Anjeli sú teda zahrnutí do neviditeľného Božieho stvorenstva, pretože všetko bolo stvorené skrze Neho a pre Neho.

7 S menom anjel sa stretávame v Starom zákone viac ako stokrát, v Novom zákone viac ako stošesťdesiatkrát. - Porov.: BOICE, J. M.: *Základy kresťanskej víry*. Praha : Návrat domů, 1999, s. 138.

8 SLODIČKA, *Theologia Dogmatica Catholica. Theologia Creationis II. (De angelis)*, 2004, s. 4.

Anjeli sú prítomní už od stvorenia (Jób 38, 7) a v priebehu celých dejín spásy, zďaleka i zblízka zvestujú a slúžia Božiemu plánu pri jej uskutočňovaní: zatvárajú pozemský raj (Gn 3, 24); chránia Lóta, keď ho s jeho rodinou vyvádzajú zo Sodomy (Gn 19, 1 – 23); zachraňujú Agar a jej dieťa (Gn 21, 17); zadržávajú Abrahámovi ruku (Gn 22, 11); svojou službou sprostredkujú Zákon (Sk 7, 53); vedú Boží ľud (Ex 23, 20-23); zvestujú narodenia (Sdc 13) a povolania (Sdc 6, 11-24; Iz 6, 6); pomáhajú prorokom (1 Kr 19, 5).

V rozprávaní o Tobiašovi hrá hlavnú úlohu anjel, ktorý o sebe hovorí: „*Ja som Rafael, jeden zo siedmich anjelov, čo sú vždy pripravení predstúpiť pred Pánovu veľbu*“ (Tob 12, 15).

V Novom zákone od vtelenia až po nanebovstúpenie je život vteľného Slova obklopený službou anjelov. „Slúžia mu najmä pri plnení jeho poslania spasit' ľudí“ (KKC 351).

Keď Boh „*uvádza prvorodeného na svet, hovorí: «Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli.»*“ (Hebr 1, 6). V opise Kristovho narodenia sa spomínajú nebeské zástupy, ktoré veľbia Boha (Lk 2, 13-14). Anjeli ochraňujú Ježišovo detstvo (Mt 1, 20; 2, 13; 19); posluhujú Ježišovi na púšti (Mk 1, 13; Mt 4, 11); posilňujú ho v smrteľnej úzkosti (Lk 22, 43), hoci by ho mohli vyslobodiť z rúk nepriateľov (Mt 26, 53), ako kedysi vyslobodili Izrael (2 Mal 10, 29 – 30; 11, 8).

Anjeli aj evanjelizujú (Lk 2, 10), keď oznamujú dobrú zvesť o Kristovom vteleení (Lk 2, 8-14) a zmŕtvychvstaní (Mk 16, 5-7). Budú pri Kristovom návrate, ktorý oznamujú (Sk 1, 10-11) a budú mu poslúhovať pri súde (Mt 13, 41; 24, 31; Lk 12 12, 8-9). „Dovtedy, čiže do Kristovho návratu, celý život Cirkvi má úžitok z tajomnej a účinnej pomoci anjelov“ (KKC 334).

Ich chválospev pri Kristovom narodení (Lk 2, 14) neprestáva zaznievať v oslavnom speve Cirkvi. Vo svojej liturgii sa pripája k anje-

lom, aby sa klaňala trojsvätému Bohu,⁹ alebo aj v „*Hymne cherubínov*“.¹⁰ Osobitne slávi spomienku niektorých anjelov.¹¹

Tradícia je od počiatku jednomyselná v tom, že jestvujú anjeli, ktorí boli stvorení Bohom. Nie sú v dosahu nášho obyčajného vnímania; žijú v tajomnom svete.

Keby sme sa opýtali niektorého jednoduchého kresťana niečo o nebi, iste by začal: „Nebo je tam, kde sú anjeli.“ Nebo a anjeli patria v kresťanskej predstave skutočne dohromady, Ježiš Kristus výslovne povedal: V nebi budete ako anjeli.¹² Preto je odpoveď jednoduchého veriaceho, i keď nie vyčerpávajúca, ale určite správna. Uvádza nás na stopu. Keď premýšľame o anjelských bytostiach, o krok sa približujeme k tej skutočnosti, ktorú voláme nebo, kde budeme všetci ako anjeli.¹³

Ich existencia nikdy nebola problémom vo Svätom písme.

„Celé Sväté písmo je tak plné účinkovania anjelov, že je až divné, prečo ich tak veľa kresťanských organizácií pokladá iba za ozdoby na sväté obrázky.“¹⁴

Vo svojom zjavení vo Svätom písme nám Boh povedal veľa vecí na túto tému. Preto boli teológovia už stáročia jednomyselní v potvrdzovaní významu *angelológie* (t. zn. systematického výkladu biblického učenia o anjeloch).

Starokresťanskí apologéti pripomínajú pri obhajobách na námietky

9 Svätá božská Liturgia nášho otca svätého Jána Zlatousteho. Prešov, 1998, s. 51.

10 Svätá božská Liturgia nášho otca svätého Jána Zlatousteho, 1998, 41.

11 V byzantskej liturgii je to zvlášť sviatok Zbor svätého archanjela Michala a ostatných beztelesných mocností, ktorý vyjadruje, že je oslavou všetkých anjelov - 8. november; Zázrak sv. Michala – je spomienkou na zázračnú ochranu chrámu v Kolosách; – 6. september; Zbor svätého archanjela Gabriela – 26. marec; Pondelok je zasvätený všetkým nebeským beztelesným mocnostiam.

12 „Pri vzkriesení sa ľudia neženia, ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi“ (Mt 22, 30; Mk 12, 25).

13 Porov.: Boros, *Vykúpené bytie*, 2001, s. 112.

14 SHEED, F. J.: *Teológia*. Rím : SÚSCM, 1969, s. 51.

ateizmu aj vieru v existenciu anjelov. Bol to najmä sv. Justín¹⁵ a Ate-nagoras.¹⁶

Prvú monografiu o anjeloch napísal v roku 500 Dionýz Areopagita s názvom *O nebeskej hierarchii*, kde vymenováva a opisuje anjelov vo svojich zboroch, ktorí zaplňajú priestor medzi Bohom a Cirkvou. Začína s podstatou a vlastnosťami anjelov a potom prechádza k ich rozdeleniu na trikrát tri chóry.

Medzi latinskými Otcami sa sv. Augustín pomerne najviac zaoberal životom, službou a prirodzenosťou anjelov.¹⁷Tiež sv. Gregor Veľký. Od neho pochádza známa veta: „Jestvovanie anjelov a archanjelov do-svedčuje takmer každá stránka Svätého písma.“¹⁸

1.3 Počet anjelov

Počet anjelov sa vo Svätom písme uvádza veľmi všeobecne, a preto v tejto otázke nevieme nič presného.

Podľa výpovedí Svätého písma ich počet je veľmi veľký. Prorok Dávid hovorí, že ich veľké množstvo sa pohybuje po vesmírnych ces-tách uprostred hviezd: „*Božích vozov sú desaťtisíce tisícov*“ (Ž 67, 18). Anglický komentátor Matthew Henry na túto tému hovorí: „Tieto Bo-žie vozy sú anjeli, používaní proti jeho nepriateľom, sú to tiež preprav-né vozy, ktoré používa pre svojich priateľov, ako to urobil v Eliášovom prípade... Sú to nádherné koče ukazujúce jeho moc a slávu. Je ich veľa, pretože 20 tisíc treba násobiť tisíce a tisíce ráz.“¹⁹

Kniha proroka Daniela spomína „*tisíce a tisícov*“ a „*desaťtisíce de-saťtisícov*“ (Dan 7, 10). V Novom zákone svätý Ján popisuje „myriady myriád a tisíce tisícov“ (Zjv 5, 11) v službe Božieho Baránka sediaceho

---

15 *Apologia* I, 6.

16 *Supplicatio pro christianis* 10; porov.: RJ 34, 83, 85, 164.

17 *De civitate Dei* II, 9, 32; 12, 1-3.

18 *Homilia* 33 in *Evang.* N. 7.

19 GRAHAM, B.: *Anjeli – tajomní Boží služobníci*, 1996, s. 29.

na tróne. O myriádach anjelov hovorí aj svätý Pavol v Liste Hebrejom (Hebr 12, 22). Matúšovo evanjelium spomína „*dvanásť plukov anjelov*“ (Mt 26, 53).

Rôzne biblické mená naznačujú odstupňovanie a poriadok medzi anjelmi.²⁰

Podľa Svätého písma by bolo možné prijať, že sú určité rozdiely medzi anjelmi v dokonalosti ich bytia.²¹

Na základe biblických pomenovaní teológovia od Pseudo-Dionýza (*O nebeskej hierarchii*) rozlišujú tri hierarchie anjelov a v každej z nich sú tri chóry alebo rady anjelov. **Nižšia hierarchia:** anjeli, archanjeli, kniežatstvá; **stredná hierarchia:** panstvá, mocnosti, sily; **vyššia hierarchia:** serafíni, cherubíni, tróny. Toto rozdelenie uznáva tiež sv. Cyril Jeruzalemský a sv. Gregor Veľký.²² Treba však povedať, že Božie zjavenie sa nezaujíma o detailné predstavy (mená, počet, hierarchia anjelov a pod.).

Rozdelenie anjelského sveta do deviatich chórov nie je pravdou viery, ale slobodnou teologickou mienkou.²³ Najnovší Katechizmus Katolíckej cirkvi sa o tomto rozdelení anjelov vôbec nezmieňuje.

20 Billy Graham vo svojom diele *Anjeli – tajomní Boží služobníci* v tejto súvislosti poznamenáva: „*Nemôžeme študovať otázku anjelov bez toho, že by sme si neuvedomili ich hierarchické usporiadanie. Zdá sa, že sú medzi nimi zjavné rozdiely v autorite a sláve...*“ Nakoniec však dodáva: „*Možno celý zoznam anjelských stupňov je mylný, ale môžeme prijať to, že anjeli sa rozlišujú v moci*“ (s. 51).

21 „*Lebo v ňom bolo stvorené všetko na nebi a na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny aj panstvá, kniežatstvá aj mocnosti*“ (Kol 1, 16). – „*Aká nesmierne veľká je jeho moc pre nás veriacich [...], ktorú dokázal na Kristovi, keď ho vzkriesil z mŕtvych a v nebi posadil po svojej pravici nad každé kniežatstvo, mocnosť, silu a panstvo...*“ (Ef 1, 19-21).

22 Porov.: SLODIČKA, A.: *Theologia Dogmatica Catholica*. Theologia Creationis II. (De angelis), 2004, s. 14.

23 „*Táto hierarchia, s neustálymi menlivými stupňami, nemá charakter pevnej nauky, ale je to druhoradá zložka s nestálymi kontúrami...*“ – Porov.: KOLEKTÍV autorov: *Slovník biblickej teológie*. Trnava : Dobrá kniha, 2003, s. 17.

1.4 Mená anjelov

Zo Svätého písma vieme, že anjeli dostávajú aj vlastné mená, aby sa ich názvom označovalo, akej činnosti sú schopní. Poznáme mená troch anjelov, ktorí v kresťanskej tradícii dostali názov archanjeli.²⁴ Sú to:

Rafael (z hebr. Rafá-el). Je to „jeden zo siedmich anjelov, čo sú vždy pripravení predstúpiť pred Pánovu veľebu“ (Tob 12, 15). Jeho biblické meno sa spomína iba v knihe Tobiášovej, keď bol poslaný uzdraviť starého Tobiáša, a Sáru, manželku Tobiáša mladšieho, oslobodiť od zloducha Asmodeja (Tob 3. 17). V tej istej knihe sa spomína ako sprievodca a ochranca mladého Tobiáša na ceste do Ekbatany (Tob 5, 4).

Michal (z hebr. mika-el – kto ako Boh?) – jeden z mála anjelov, ktorých Sväté písmo spomína menom a opisuje ich zásah do histórie ľudstva (Dan 12, 1; Júd 1, 9; Zjv 12, 7-9). Je označovaný ako „archanjel“, to znamená hlava svätých anjelov. Od prvých čias kresťanstva sa uctieval ako „knieža nebeského vojska“ a ochranca Cirkvi.²⁵

Gabriel (z hebr. gabriel – Božia moc, Boží muž) – jeden zo siedmich archanjelov.²⁶ Objavuje sa po prvý raz v knihe Daniel (8, 15-16). Vidíme ho, ako oznamuje Božie videnie, týkajúce sa „posledných časov“. Boh ho zo svojho nebeského hlavného stanu poveril, aby priniesol Danielovi posolstvo, aby mu zjavil Boží plán v dejinách: „Rozumej, syn človeka, lebo videnie sa vzťahuje na konečný čas“ (Dan 8, 17). Bol Božím poslom k Zachariášovi (Lk 1, 11-20) a k Panne Márii (Lk 1, 26-38). Uctiejú ho aj židia i mohamedáni.

24 S konkrétnym menom *archanjel* sa stretávame iba u archanjela Michala (porov.: Júd 1, 9). Vo všeobecnosti – bez udania mená – sa s ním stretávame v Prvom liste sv. Pavla Solúnčanom (4, 16).

25 Vo východnom obrade sviatkov sv. archanjela Michala (spolu so všetkými anjelmí – beztelesnými mocnosťami) je 8. novembra. V západnom obrade (spolu s archanjelmí Gabrielom a Rafaelom) je 29. septembra.

26 Porov.: VNUK, F.: *Príručný slovník kresťanstva*. Bratislava : SMARAGD, 2003, s. 99.

Tu možno povedať, že jestvuje veľký počet anjelských zástupov, ktorým neboli dané žiadne konkrétne mená. Sú však označené ako „vyvolení anjeli“ (1 Tim 5, 21), na rozdiel od tých anjelov, ktorí spolu so satanom zhrešili a tak odpadli od svojho pôvodného stavu.